

## MAYA'DAN BAKIŞ

Merkez Bankasını Rahat Bırakın

Prof. Dr. C. TAYYAR SADIKLAR  
(Merkez Bankası E. Başkanı / Gümrük  
ve Tekel E. Bakanı)

T.C. Merkez Bankası'nın konumu ve tutumu tartışma konusu olmaya başladı. 1978 yılında Merkez Bankası'nın tutumundan rahatsız olan hükümet hukuk dışı bir davranışla Merkez Bankası'na baskın yapmış ve bağımsızlığını tümüyle yok etmişti. Bu tarihi takip eden 24 yıl Türkiye Ekonomisi için gerçek bir kayıp olmuştur. Nihayet 2001 yılında bir kanun değişikliği ile Merkez Bankası yeniden bağımsızlığa kavuşturulmak istenmiştir.

Özellikle son günlerde Merkez Bankası bağımsızlığının hükümeti rahatsız ettiği anlaşılmaktadır. Önceleri Dış Ticaretten sorumlu devlet bakanı ve daha sonra da sanayi bakanı Merkez Bankası'ndan şikâyete başladı. Son zamanlarda Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı Mehmet ŞİMŞEK de Merkez Bankasını diline doladı.

Merkez Bankası Başkanının, 18 Aralık 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısındaki ifadelerinden anlaşıldığı üzere; hükümetle banka arasında bazı konularda ciddi anlaşmazlıklar vardır. Bunlardan birincisi, Para Politikası Kurulu'ndaki boş üyeliğin doldurulmaması, diğeri de Bankanın İstanbul'a nakli konusudur. Bu iki konuda da Merkez Bankası Başkanı'nın görüşlerine katılıyoruz.

\*

Bilindiği üzere Para Politikası Kurulu, Merkez Bankası Kanunu'nda 2001 yılında yapılan bir değişiklikle getirilmiştir. Bu kurul Merkez Bankası Başkanı'nın Başkanlığı altında Başkan Yardımcıları, Banka Meclisince üyeler arasından seçilecek bir üye ve Başkanın önerisi üzerine hükümetçe atanacak bir üyeden oluşur. Hazine Müsteşarı veya belirleyeceği Müsteşar Yardımcısı toplantılara oy hakkı olmaksızın katılabilir.

Para Politikası Kurulu; Para Politikası'nın ilke ve stratejilerinin belirlenmesinde, Para Politikası hedeflerinin tayininde önemli rol oynar. Bu kurulun içinde Hazine Müsteşarlığı'nın temsil edilmesi Hükümetle Merkez Bankası'nın koordinasyonunu sağlar.

Önemli fonksiyonlar verilen bu kurulun üyeliklerinin eksik olmasını ve

neredeysse bir buçuk yıldır doldurulmamasını anlamak mümkün değildir.

Demek ki, Bankanın önerdikleri kişileri Hükümet uygun görmemektedir. Bu konuda insiyatifin bankada olması doğaldır.

Hazineden Sorumlu Bakan'ın "bana isim verilmedi" demesi başkanın tam aksini iddia etmesi ise anlaşmazlığın ne düzeyde olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, Bakan ŞİMŞEK'in 17 Aralık 2007 tarihinde bankanın İstanbul'a nakli konusundaki beyanati birçok kimseyi bu arada bizi de rahatsız etmiştir. Kesin bir dille bankanın İstanbul'a nakledileceğini ifade eden Bakan ŞİMŞEK'in bu sonuca nasıl vardığı bilinmemektedir.

Bazı hatırlatmalar yapmak istiyorum: Bir devlet kurulurken önce başkenti, parası ve bayrağı belirlenir. Parasının basılacağı yer şüphesiz başkentidir. Bu hep böyle olup gelmiştir. Türkiye'de banknot ihracı imtiyazı münhasıran Merkez Bankası'na aittir. Şimdi bu müesseseyi, finans merkezi İstanbul olacaktır gibi, sudan bir sebeple İstanbul'a nakletmek istiyorlar, bu yanlıştır, bir hevesten ibarettir. Bu beyanati genç bakanın tecrübesizliğine veriyoruz.

Bakan ŞİMŞEK, açıklamalarında uzun uzun Merkez Bankası'nın İstanbul'a naklinden bahsederken asıl sorunlara değinmemiştir. Kaldı ki fiyat istikrarından sorumlu olan Merkez Bankası'nın ilan edilen Enflasyon Hedefi'ni, %4 yerine %8 enflasyon gerçekleştirmek suretiyle yüzde yüz aştığı konusunun tartışılması beklenirdi. Merkez Bankası bu konuda yapabileceği her şeyi yaptığını ve kendi dışında Kamu Finansman Dengesi'nin bozukluğu gibi sebeplerin bulunduğunu ifade etmiştir.

Cari Açık, Sıcak Para, Enflasyon Hedefinin Aşılması gibi çok önemli konular dururken bu konulardan sorumlu Bakan'ın bankanın taşınması gibi birazda kendi konusunun dışında bir konuya ağırlık vermesi yadırganmıştır.

Diğer taraftan, Bakan'ın beyanatlari arasında; bir kürt çocuğu olduğunu ima ederek Batman'da doğduğu, çalışarak çok önemli mevkilere geldiği gibi ifadeleri, bence Türkiye'nin ne denli aşamalar kaydettiğinin bir görüntüsüdür.

Türkiye'de ırkçılık yapılmamaktadır, Türkiye'de çalışan her önemli noktaya gelebilmektedir. Nitekim; Cumhurbaşkanları, Başbakanlar ve Bakanlar arasında sayısız kürt kökenli kimseler vardır. Fakir çocukların da her mevkiye gelebileceğinin ve Sosyal Mobilitenin, Sayın Şimşek'in konumu Türkiye'de güzel bir örnek teşkil etmektedir. Birçok kimsenin yadırgadığı

bu beyanatı biz olumlu karşılıyoruz.

Tekrar ediyorum; Sayın Hükümet, Sayın Bakan, Merkez Bankasını rahat bırakın. Mehmet Akif'in dediği gibi; "Tarih'i tekerrür diye tarif ediyorlar, Hiç ibret alınsaydı Tekerrür mü ederdi?" yerine bu defa ibret alınsın ve tarih yanılınsın temennisinde bulunuyoruz.